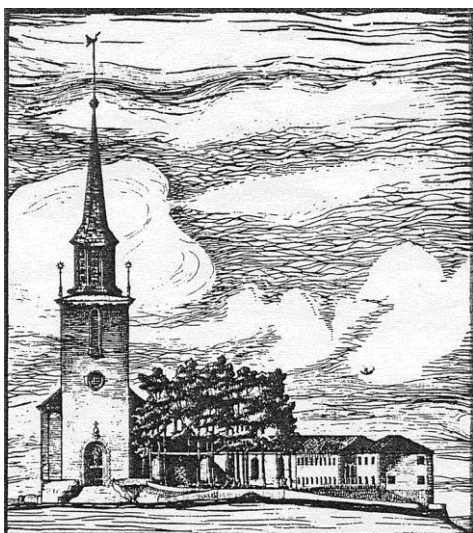

Grefsen kirke 1940–2015 - og den lange forhistorien

Skisse til Grefsen kirke 1924

Grefsen kirke 1940

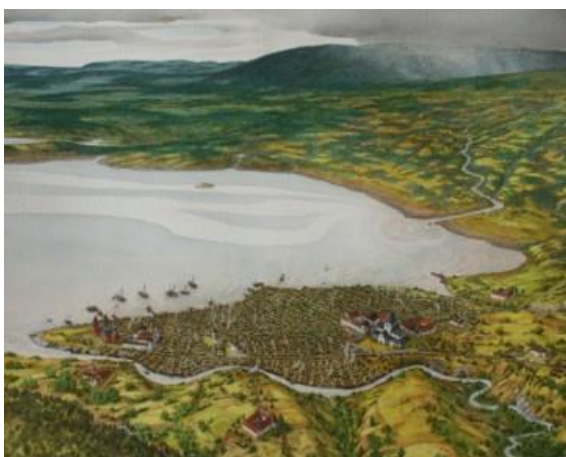
Grefsen kirke i dag

Foto til venstre: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen

Foto i midten: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen

Foto til høyre: Wikimedia

De første 900 årene: 900 - 1850

Tegning: Karl-Fredrik Keller, Middelalderbyen Oslo.

Middelalderen

Det som i dag er Grefsen, Kjelsås, Disen og Nydalen ligger i århundrer langt utenfor Oslo. Byen vokser fram ved Alnaelvens utløp.

St. Clemens kirke. Tegning: Karl-Fredrik Keller, Middelalderbyen Oslo.

900-tallet

Når St. Clemens kirke blir reist i stein i Oslo tidlig på 1100-tallet, har det siden 900-tallet stått to trekirker på samme sted. Disse er nærmeste kirke også når folk nord i Aker begynner å følge Kvitekrist.

Gamle Aker kirke. Foto: Wikipedia.

1000-tallet

Sent på 1000-tallet blir kirkeveien kortere for folk nord i Aker når det blir reist kirke på Aker gård. På 1100-tallet blir denne kirken erstattet av en større kirke samme sted - den som siden 1. mai 1861 kalles Gamle Aker kirke.

Margaretakirkens ruiner i Maridalen. Foto: Fotoboksen.vgb.no.

1200-tallet

Når Margaretakirken i Maridalen blir reist midt på 1200-tallet, får folk nord i Aker enda kortere kirkevei.

Kirken blir viet til den hellige Margareta av Antiokia (275-290). Også dalen får navn etter henne.

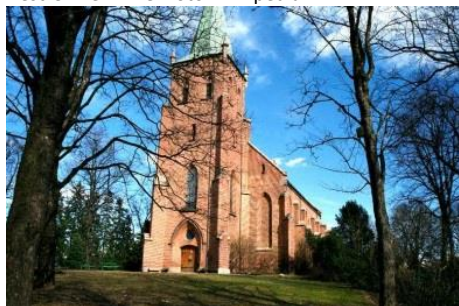
1850 – 1900: 50 år med kirkeplaner

1851

I 1851 foreslår bøndene i Maridalen at de igjen bør få kirke eller kapell. Forslaget blir ikke behandlet av Aker herredsstyre.

Vestre Aker kirke. Foto: Wikipedia.

Østre Aker kirke. Foto: Stovnerporten.

1855

Når Christiania by kjøper Aker kirke i 1852, trenger Aker ny kirke. Den blir reist på Kalvehaugen ved Ullevål, og blir vigslet av Christianias biskop Jens L. Arup 12. desember 1855.

Fra nå av sogner Grefsen, Kjelsås, Nydalen og Disen til denne nye Aker kirke.

Fra 1860 sogner Disen til den nye Aker-kirken på Ulven, som blir innviet 5. september 1860.

1. mai 1861 får de to kirkene navn etter de nye sognene som Aker nå blir delt i: Vestre Aker og Østre Aker.

1876-1877

I 1876 og 1877 avslår Aker herredsstyre to forslag fra sognepresten i Vestre Aker om ny kirke i Maridalen. Godseier Herman Wedel Jarlsberg på Bogstad kjører fram materialer til Kirkeby.

1899

Etter forslag fra Foreningen til Nydalens Vel kjøper Aker kommune i 1899 eiendommene Utsikten og Grefsenstuen av Vestre Grefsen gård.

Området er tenkt som park, og som tomt for kirke, kirkegård, skole og brannstasjon.

Gravhaug ved Utsikten.
Foto: Olle Cederbrand/Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1900-1925: Bedehus og kapeller

Maridalen kapell.

Foto: Anders B. Wilse/ Oslobilder.

Nydalen kapell.

Foto: Harry Lagert/ Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1900

1.mai 1900 blir Maridalen bedehus (reist 1881) vigslet til kirkelig bruk, av Oslos biskop Anton Chr. Bang.

I november 1900 vigsler biskop Bang også Nydalen bedehus (reist 1893) til kirkelig bruk.

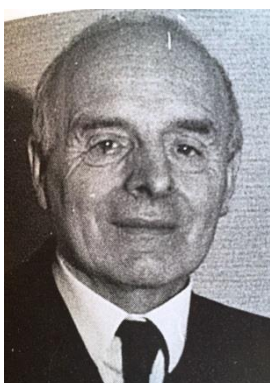

Grefsen gravkapell. Foto: Gravferdsetaten i Oslo.

1904

I 1904 reiser Aker kommune Grefsen gravkapell på den nye kirkegården på Utsikten og Grefsenstuen.

Det blir foreslått å bygge kirke og prestebolig på Grefsenstuen.

Pastor Ole S. Fodnes - senere bilde. Foto: Grefsen kirke.

1913

1.januar 1913 blir Ole S. Fodnes (30) ansatt som hjelpeprest i Vestre Aker prestegjeld. Han får etter hvert Grefsen, Kjelsås og Nydalen som tjenesteområde.

Grefsenåsen kapell 1956. Foto: www.artemisia.no

Ole Andreas Lilloe-Olsen 1924. Foto: Wikipedia.

1916

13. august 1916 vigsler Oslos biskop Jens Tandberg Grefsenåsen kapell i Lachmanns vei, som annekskirke for Tøyen småkirke.

Initiativet kommer fra småkirkeprest Mikael Hertzberg. Bygningen har vært «Kirkens hus» på jubileumsutstillingen på Frogner i 1914.

Kapellet blir stengt i 1959, og revet snart etter.

1922

28. februar 1922 beslutter Vestre Aker sognestyre (et kommunalt organ) å kjøpe ny kirketomt ved Glads vei, av gårdbruker Ole Andreas Lilloe-Olsen på Vestre Grefsen gård. Pris: kr. 88.000.

Det blir også avsatt kr. 27.000 til kirke på Grefsen, fra et fond som er opprettet for å bygge kirke på Grefsen og Ris. Ris kirke står ferdig i 1932.

1924-1925: Store vyer for kirke på Grefsen

Kommunearkitekt Georg Johan Greve.
Foto i boken *Slekten Greve*, Bergen 1943.

1925

På et møte på Grefsen i 1925 blir lysbilder med «Forslag til KIRKE PAA GREFSEN» lagt fram. Forslaget er signert «Akers Kommunearkitektkontor, Georg Greve».

Greve (41) har arbeidet med forslaget siden tidlig i 1924.

En mindre pengesum blir avsatt, men noe vedtak om bygging blir det ikke.

Foto: Olaf Væring for Georg Greve/Oslo byarkiv.

1924

Kirketomten på Grefsen sett fra sørøst i 1924 eller 1925, opp mot kollen med furutrær.

Til venstre gjerde mot Glads vei.

Foto: Olaf Væring for Georg Greve/Oslo byarkiv.

1924

Kollen med furutrær sett fra nordvest i 1924 eller 1925. Grefsenkollen bak til venstre.

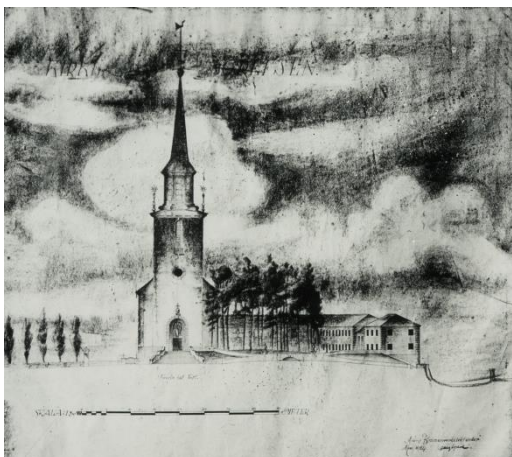

Foto: Georg Greve/Oslo byarkiv.

1924

Georg Greves forslag til Grefsen kirke sett fra vest, datert mai 1924.

En to-etasjers menighetshusfløy går ut fra kirkens kor og parallelt med Glads vei. En portal skiller denne fløyen fra en prestebolig i to etasjer.

En kommentator sier at utkastet har «domkirke dimensjoner».

Foto: Georg Greve/Oslo byarkiv.

1924

Greves forslag til Grefsen kirke datert sett fra Glads vei i sør, datert mai 1924.

Gangvei med trapper fører opp fra Glads vei gjennom portal mellom menighetshusfløy med kirketjenerbolig til høyre, og prestebolig til venstre.

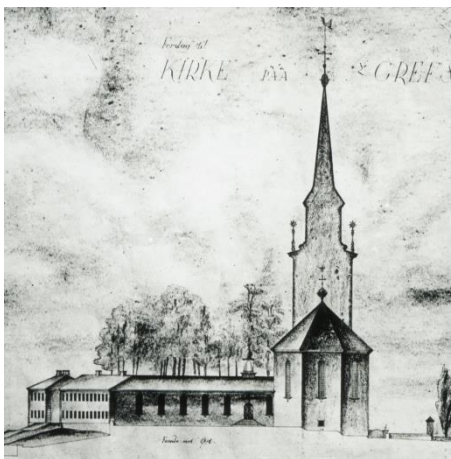

Foto: Georg Greve/Oslo byarkiv.

1924

Greves forslag til Grefsen kirke sett fra Gamle Kjelsåsvei i øst, datert mai 1924.

I menighetshusfløyen ligger det forsamlingshall nærmest koret i kirken.

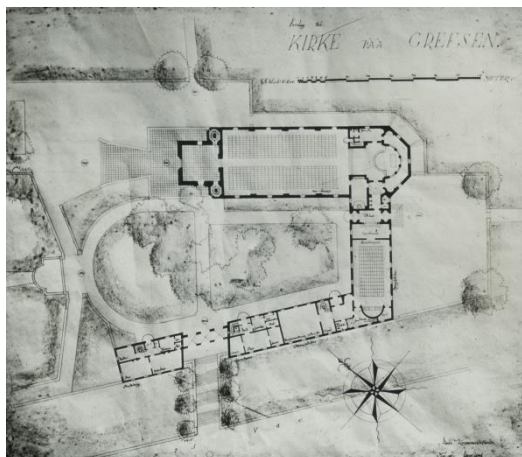

Foto: Georg Greve/Oslo byarkiv.

1924

Greves plantegning for Grefsen kirke, datert mai 1924. Fra sør kommer gangvei fra Glads vei opp mot portal mellom menighetshusfløy (til høyre) og prestebolig (til venstre).

I menighetshusfløyens hovedetasje er det møtesal med direkte forbindelse fra koret. Menighetshusfløyen ender i kirketjenerbolig nærmest gangveien.

Mot nord og vest er det forbindelse til ventet utvidelse av kirkegården på Utsikten.

Foto: Olaf Væring for Georg Greve/Oslo byarkiv.

1924

En tidlig vårdag i 1924 eller 1925 ser det slik ut sørvestover fra Glads vei nedenfor kirketomten.

1925-1937: På vei mot eget sogn og kirke på Grefsen

Grefsen og Disen bedehus. Foto: Oslobilder.

1926

3. januar 1926 blir det nyreiste Grefsen og Disen bedehus innviet til kirkelig bruk av Oslos biskop Johan Lunde.

Kjelsås bedehus. Foto: Normisjon.

1929

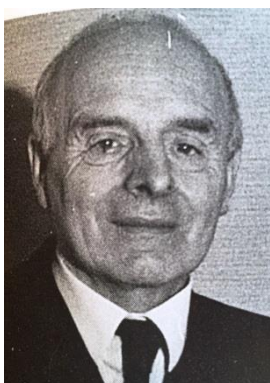
I 1929 blir Kjelsås bedehus innviet til kirkelig bruk av Oslos biskop Johan Lunde.

Huset i Myrerveien 4 er det andre bedehuset på Kjelsås. Det første ligger 1899-1920 på Mustad-området, og blir langt senere kunstnerbolig på Frysja.

1933

I 1933 åpner Vestre Aker prestegjeld prestekontor i Grefsen bedehus, for Grefsen, Kjelsås og Nydalen.

Kontoret er åpent tre dager i uken, og blir bestyrt av pastor Ole S. Fodnes.

Pastor Ole S. Fodnes - senere bilde.
Foto: Grefsen kirke.

Overlærer Ragnvald Storaas – tidlig bilde.
Foto: Oslobilder.

1935

12. april 1935 ber et møte på Grefsen/Kjelsås om at Aker kommune må frigjøre 191.000 kroner som er avsatt til kirke, la kommunearkitekten komme med prisoverslag og oppnevne byggekomite.

Møtet er sammenkalt av pastor Ole S. Fodnes - formann i Vestre Aker menighetsråd, og overlærer Ragnvald Storaas på Kjelsås skole.

Storaa har i 1931 overtatt etter gårdbruker Ole Andreas Lilloe-Olsen som kirkeverge for Nydalen kapell og Grefsen kirkegård. Til dette vervet er han valgt av Vestre Aker sognestyre og beskikket av Stiftsdireksjonen i Oslo: fylkesmann Ingolf E. Christensen og biskop Johan Lunde.

Messe i Kristus Konge kapell på Vestre Grefsen gård 19. mars 2004, St. Josefs dag. Foto: St. Josephsøstrene.

1935

2. juli 1935 blir Vestre Grefsen gård kjøpt av den norske provinsen av St. Josephsøstrene av Chambéry.

30. oktober 1935 innvier Oslos katolske biskop Jacob Mangers det nye kapellet i hovedbygningen - Kristus Konge kapell.

Greves modell av Grefsen kirke 1936. Oslo byarkiv.

1936

3. april 1936 har kommunearkitekt Georg J. Greve klart et nytt utkast til kirke på Grefsen, 11 år etter det forrige. Greve har nå bistand av arkitektene Wilhelm Myhre og Gudbrand Øiseth.

1925-skissene har veket for en basilika i funksjonalistisk stil. Over vestportalen foreslår arkitekten en stor Kristusfigur.

Kommunale og kirkelige organer slutter seg til de nye planene.

I 1936 planlegger Aker kommune også å utvide Grefsen kirkegård østover og rundt kirketomten.

Grefsen gravkapell ligger nede til venstre på kartet, kirketomten nede til høyre.

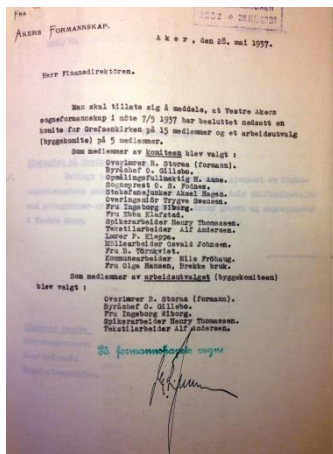

Plan for utvidelse av Grefsen kirkegård 1936. Oslo byarkiv.

1937

11. mars 1937 beslutter Vestre Aker sognestyre å bygge Grefsen kirke og utvide Grefsen kirkegård.

Akers finansdirektør blir bedt om å ta opp et lån på 530.000 kroner. Byggekomite skal oppnevnes.

Brev om komiteen for Grefsen kirke og Grefsen kirkegård, fra Vestre Aker sogneformannskap til finansdirektøren i Aker kommune. Oslo byarkiv.

1937

7. mai 1937 blir komiteen for Grefsen kirke oppnevnt av Vestre Aker sogneformannskap.

Arbeidsutvalget, selve byggekomiteen, består av overlærer og kirkeverge Ragnvald Stora, byråsjef Ole Gillebo, fru Ingeborg Wiborg, spikerarbeider Henry Thomassen og tekstilarbeider Alf Andersen.

Kong Haakon VII.
Foto: Det kongelige slott.

Statsminister Johan Nygaardsvold.
Foto: regjeringen.no.

1937

29. mai 1937 beslutter kong Haakon VII i statsråd med regjeringen Johan Nygaardsvold at «Det tillates at der oppføres en kirke på en dertil egnet tomt ved Glads vei på Grefsen i Grefsen prestegjeld i Oslo bispedømme efter en fremlagt plan av kommunearkitekten i Aker».

Aftenposten 11. juni 1937, side 2.

1937

I statsråd 11. juni 1937 blir Grefsen sogn skilt ut fra Vestre Aker prestegjeld fra 1. juli.

I samme statsrådsmøte blir tredjeprest Olav S. Fodnes (54) i Vestre Aker utnevnt til Grefsens første sogneprest.

5. september 1937 blir Grefsens første menighetsråd valgt, med sogneprest Fodnes som formann.

Gudstjenester i det nye sognet holdes på Grefsen og Kjelsås bedehus, og i Nydalen og Maridalen kapell.

1937

19. november 1937 blir byggemelding for Grefsen kirke innsendt. Det tar tid å behandle den, blant annet fordi grunnen under østre del av

kirken krever at det må pæles dypt for å finne fast grunn.

1938-1940: Grefsen kirke blir til

Domorganist Arild Sandvold, Oslo.
Foto: www.kulturportal.no.

Domorganist Ludvig Nielsen, Nidaros.
Foto ca 1930: Thorleif Wardenær.

1938

18. februar 1938 melder Aftenposten at Aker formannskap har innvilget søknad om dispensasjon for tårnhøyden på Grefsen kirke.

19. april 1938 starter ingeniørfirma Einar Sjøblom grunnarbeidene.

1938

26. april 1938 melder Aftenposten at «Grefsens befolkning vil ha pipeorgel i den nye kirke».

Menighetsmøtet i Grefsen har 24. april 1938 gått inn for dette.

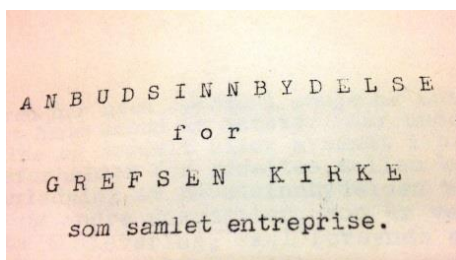
Bakgrunnen er at arkitekt Georg Greve og flertallet i byggekomiteen har gått inn for hammondorgel. Det har tidligere i måneden ført til «massemøte» på Kjelsås, innkalt av velforeningene.

Sakkyndige - blant dem domorganistene Arild Sandvold i Oslo og Ludvig Nielsen i Nidaros - har sagt til velforeningene at pipeorgel er det «eneste betryggende» også i Grefsen kirke.

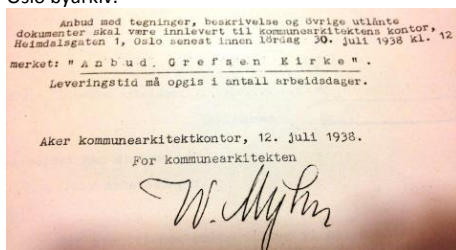
5. mai 1938 utsetter Vestre Aker sognestyre orgelsaken til

Pastor Olav Aarflot - senere bilde. Foto: Grefsen kirke.

Oslo byarkiv.

Oslo byarkiv.

økonomien er avklart. Det er likevel flertall for pipeorgel. Arbeiderpartiets Henry Thomassen sier at «distriktet står samlet om å få pipeorgel».

1938

1. mai 1938 blir tidligere misjonsprest Olav Aarflot (35) innsatt som Grefsens første hjelpeprest, av Oslos biskop Eivind Berggrav. Det skjer i Maridalen kapell.

Aarflot blir i Grefsen som konstituert sogneprest 1952, kallskapellan 1952-1958 og residerende kapellan 1958-1963.

1938

12. juli 1938 sender kommunearkitekten i Aker ut anbudsinnbydelse for de bygningsmessige arbeidene på Grefsen kirke. Frist: 30. juli 1938.

I anbudsinnbydelsen heter det: «Hvis arbeiderne skal ha kranseskål, må denne betales av entreprenøren».

Byggmester Claus Hansen vinner anbudsrunderen. Avtale inngås 13. august 1938. Sum: 213.600 kroner.

Overlærer Ragnvald Storaas leser beretningen om Grefsen kirke.
Foto: Aftenposten/NTBScanpix.

Biskop Eivind Berggrav i sving med muresleiva.
Foto: Aftenposten.

Byggmester Claus Hansen bistår biskopen. Grefsenbarn ser på.
Foto: Aftenposten/NTBScanpix.

1938

Fredag 23. september 1938 legger Oslo biskop Eivind Berggrav ned grunnsteinen til Grefsen kirke, på et sted i kirkens grunnmur. Han blir assistert av byggmester Claus Hansen.

Aftenposten melder 24. september at blyskrinet som blir murt inn, inneholder Greves tegning av kirken, en beretning som blir opplest av byggekomiteens formann Ragnvald Storaas, et sett av dagens mynter og en bibel. Det er Akers ordfører Christian Jensen som gir skrinet til biskopen.

Mens Berggrav og Hansen murer, synger forsamlingen «Vår Gud han er så fast en borg». Så innvier biskopen stedet i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn.

I talen minner Berggrav om at mye som menneskene bygger, faller i grus. Og nå smis det våpen som kan ødelegge mye. «Da jeg reiste hit opp og nettopp hadde hørt de siste meldinger ute fra Europa kom ordet fra Korinterbrevet for meg: 'Ingen kan legge nogen annen grunnvold enn den som er lagt: Jesus Kristus'», sier Berggrav.

Etter salmen «Kirken den er et gammelt hus» er det fest på Grefsen bedehus - for biskop, ordfører og andre innbudte.

Sinsen kapell 1956. Foto: Leif Ørnelund, Oslobilder.

1939

5. februar 1939 innvier forstander Ragnar Forbech Oslo Indremisjons nybygde kapell like øst for Sinsenkrysset, i Østre Aker prestegjeld.

I 1957 blir Sinsen sogn skilt ut fra Østre Aker og Grefsen, med Sinsen kapell som midlertidig kirke. Når Sinsen kirke blir vigslet i 1971, blir Sinsen kapell samfunnshus.

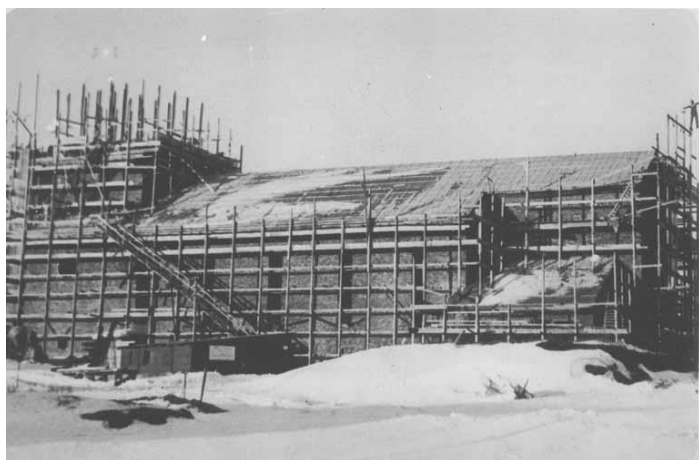

Foto: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1939

1.mars 1939 melder Aftenposten at den tredje murerstreiken på Grefsen kirke vil være over i løpet av en uke.

Snekkerarbeidene pågår, «og kirken vil nok allikevel bli ferdig til den fastsatte tid i juli», heter det.

Kommunearkitekten reiser på et tidspunkt spørsmål om avtalen med entreprenør Claus Hansen bør heves. Det skjer ikke.

Aftenposten 13. juli 1939, side 6.

1939

13. juli 1939 melder Aftenposten at Grefsen kirke er ferdig og stillasene revet.

«Kirken har en meget dominerende og central beliggenhet, og ligger godt i terrenget på den fine utsiktstomt like ved Kjelsåsbanen», heter det.

Aftenposten 11. oktober 1939, side 2.

1939

Høsten 1939 blir Oscar Høstmark ansatt som Grefsens første kirketjener.

1939

11. oktober 1939 melder Aftenposten at Magne Elvestrand er ansatt som Grefsen kirkes første organist.

Elvestrand har siden 1936 vært organist ved Diakonissehuset på Lovisenberg. Han skal tiltre 15. desember, når orgelet er ferdig.

Elvestrand kommer til å bli i stillingen i Grefsen til 1967.

Aftenposten 1. mars 1940, side 11.

1940

1. mars 1940 melder Aftenposten at Grefsen kirke 29. februar blir overlevert til menigheten, av byggekomiteen og sognestyret i Vestre Aker. Det skjer ved en enkel høytidelighet i kirken.

Det er Akers ordfører Christian Jensen som overleverer, mens sogneprest og menighetsrådsformann Ole S. Fodnes tar imot. Finansrådmann Halvor Paulsen og byggekomiteens formann, overlærer Ragnvald Storaas, bivåner.

«Siden vi i dag for første gang er samlet i en ny kirke, som kanskje skal stå i århundrer etter oss, vil vi synge: 'Kirken den er et gammelt hus'», sier Fodnes. Han avslutter med Fadervår og den apostoliske velsignelse.

Etterpå er det aftenmat for innbudte i gymnastikksalen på Grefsen middelskole.

Esther og Ivar Andersen. Foto: Privat/Grefsen kirke.

1940

Lørdag 2. mars 1940
forretter sogneprest Ole
S. Fodnes den første
vielsen i Grefsen kirke.

Brudeparet er Ivar og
Esther Andersen fra
Kjelsås.

Ivar Andersen har
senere ansvar for å
ringe med klokkene i
Grefsen kirke i flere år –
for hånd oppe i tårnet.
Senere skal han i mange
år være kirketjener i
Gamle Aker kirke.

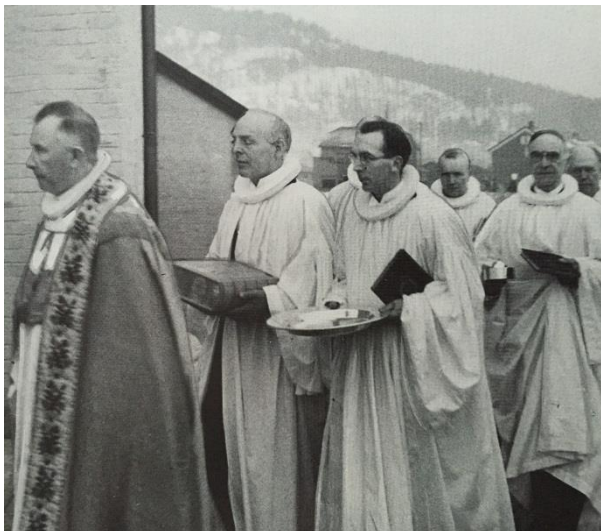
Aftenposten 4. mars 1940, side 3.

1940

Søndag 3. mars 1940
vigslers Oslos biskop
Eivind Berggrav Grefsen
kirke. Han blir assistert
av blant andre
sogneprest Ole S.
Fodnes og hjelpeprest
Olav Aarflot.

Kirkeminister Nils
Hjelmtveit i Johan
Nygaardsvolds regjering
er blant de inviterte
gjestene.

I vigslingstalen sier
Berggrav at han en klar
augustdag i 1939 sto på

Søndag 3. mars 1940. Med Grefsenkollen og husene i Platåveien i bakgrunnen runder prosesjonen kirkens sørvestre hjørne. Fremst går biskop Eivind Berggrav og Grefsens prester - sogneprest Olav S. Fodnes med Bibelen og hjelpeprest Olav Aarflot med dåpsfatet. Bak dem sogneprest Gustav Dietrichson i Vestre Aker (delvis skjult) og skolebestyrer Anton E. Leere. Bakerst sogneprest Peder Blessing Dahle i Ullern og sogneprest Ivar Welle i Østre Aker.
Foto: Aftenposten/Grefsen kirke.

Søndag 3. mars 1940. Biskop Eivind Berggrav holder vigslingstalen i Grefsen kirke. På stolene til høyre sitter sogneprest Olav S. Fodnes til venstre og hjelpeprest Olav Aarflot i midten. Foto: Aftenposten/Grefsen kirke.

Lærer og klokker Rasmus Bakke – tidligere bilde.
Foto: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

Vardåsen i Asker og så inn mot Oslo: «Jeg oppdaget da, at der var kommet noget nytt uventet lysere heroppe i åsen. ... Det var første gang jeg så Grefsenkirken på avstand. Den sprang som nyfødt inn i Oslo-dalen».

Mens krigen nå har rast i Europa et halvår, gir biskopen Grefsen kirke navnet «Det levende håbs kirke».

Om kvelden kl. 18.00 holder biskopen barnegudstjeneste i kirken. Kl. 20.00 er det vesper (aftensang).

Under gudstjenesten har lærer Rasmus Bakke på Kjelsås skole sin debut som Grefsen kirkes første klokker.

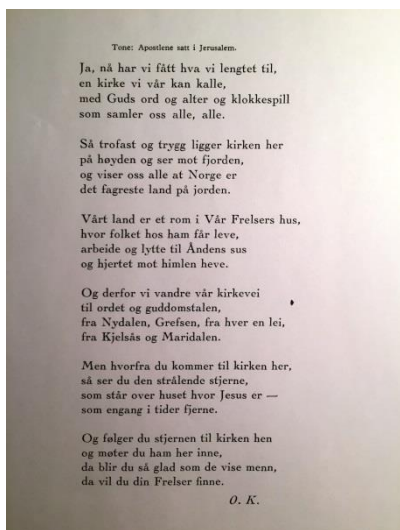

Foto: Grefsen kirke.

Grefsen kirkes interiør i 1940. Foto: Olav Væring/Grefsen kirke.

1940

På første side i heftet for kirkevigselen 3. mars 1940, har signaturen O. K. skrevet salme for dagen.

Melodi: «Apostlene satt i Jerusalem».

1940

I Grefsen kirkes kor er østveggen dekket av et teppe med Kristusmonogrammet øverst i midtfeltet.

Monogrammet er gjentatt på alterfronten. På alteret står et forgylt trekors.

På dagtid får koret overlys fra det runde loftsvinduet i østveggen, via en reflektor og en luke i taket. Det faller også lys inn gjennom glassfelt i sidedørene foran og bak i kirken.

Privatpersoner, kirkeringer, sanitetsforening og sparebank bidrar til blant annet veggteppe, alterduk, alterkors og kirkesølv.

Prekestolen koster kr. 631,25, døpefonten kr. 242,40 og kirkebenkene kr. 10.251,50.

Billedkunstner Bernhard H. Greve.
Foto: Hardanger og Voss Museum.

Veggen mellom skipet og våpenhuset.
Foto: Olav Væring/Grefsen kirke.

1940

Kunstneren Bernhard Greve bistår sin bror Georg Greve med Grefsen kirkes interiør. Blant annet gjelder det glassveggen mellom våpenhus og skip.

De syv stjernene i glassveggen rommer motiver fra Bibelens gamle testamente.

Gallerifronten har tre innvielseskors.

På galleriet står et 31-stemmers pipeorgel levert av Brødrene Torkildsen Orgelbyggeri, i Åsen i Nord-Trøndelag. Orgelet koster kr. 35.691,41.

1940

Grefsen kirkes klokker får navnet Vox Angelorum (Englenes røst), Sancta Maria og Sancta Margareta.

Klokkene er stemt i molltreklagen E-G-H, og støpt hos Olsen & Sønns Klokkestøperi på Nauen i Vestfold. Prisen er kr. 13.029.

Er det kunstneren Bernhard Greve som gir klokkene navn?

Klokkene i Grefsen kirkes tårn. Fra venstre Margareta-klokken, Mariaklokken og Engleklokken. Foto: Grefsen kirke.

Englene i Betlehem. Veggmaleri i Church of the Shepherds, Betlehem.

Maria med Jesus, 1200-tallet, Hedalen stavkirke. Foto: www.hedalen.no.

Margareta av Antiokia, del av altertavle ca 1515, Grip stavkirke.
Foto: Frode Inge Helland.

Engleklokken er oppkalt etter englene på Betlehemsmarken. Klokken veier 1150 kg. Den har på latin innskriften «Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden, i mennesker Guds velbehag», fra juleevangeliet i Bibelen.

I 1940 blir Engleklokken også omtalt som Fredsklokken.

Mariaklokken er oppkalt etter den salige jomfru Maria, Jesu mor. Klokken veier 700 kg. Den har på latin innskriften «Min sjel opphøyer Herren», fra Marias lovsang i Bibelen.

Margaretaklokken er oppkalt etter den hellige Margareta av Antiokia (275-290), som Margaretakirken i Maridalen var vigslet til. Klokken veier 350 kg. Den har på latin innskriften «Kristus ga seg selv i døden for meg, og derfor ønsker jeg å dø for Kristus». I helgentradisjonen er sitatet knyttet til Margareta.

Foto: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1940

Grefsen kirke i sin første vår. På østveggen, rett over alteret, har arkitekten lagt inn et likesidet kors i muren.

Øverst i østveggen det runde loftsvinduet som kaster dagslys ned i koret.

Totalt har kirken kostet kr. 452.257,77. Med grunnarbeider og adkomstveier blir prisen kr. 615.380.

1940-1968: Grefsen kirkes første år

1942

En kveld i 1942, den andre krigsvinteren, viser Grefsen kirkes motettkor flagget.

Det er pølsefest i menighetsalen i underetasjen i Grefsen kirke.

Foto: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1942

En vårdag i 1942 er to år gamle Grefsen kirke bakgrunn for potetsetting på Vestre Grefsen gårds vide jorder.

Fotografen står med ryggen til Grefsen brannstasjon i Kjelsåsveien.

Personene i forgrunnen er fra venstre Tullik (Else) Ås, Solvor, Else og Ragnar Kristoffersen.

Foto: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1943

Konfirmantene i Grefsen kirke våren 1943, i lillesalen i underetasjen. I midten sogneprest Ole S. Fodnes.

Fodnes skal være sogneprest i Grefsen ennå i ni år, til han går av på sin 70-årsdag 23. august 1952.

1948

1.januar 1948 blir Aker kommune del av Oslo kommune.

Foto: C. Hill.

Torshov kirke. Foto 2007: C. Hill.

Tonsen kirke. Foto 2007: Thor Bakk.

Nordberg kirke.

Foto 1962: Leif Ørnelund/Oslobilder.

Nils Øritsland, sogneprest 1952-1971. Foto: Grefsen kirke.

1948

11. september 1948 innvier Grefsens sogneprest Ole S. Fodnes Sørbråten kapell i Maridalen.

I 1956 overtar Grefsen prestegjeld kapellet fra Sørbråten kapellforening.

1.januar 1990 blir kapellet overført til Nordberg prestegjeld. I 2013 blir kapellet avvigslet og solgt.

1958-1962

I 1958, 1961 og 1962 får Grefsen kirke nye naboer i sør, øst og vest.

I 1958 vigsles Torshov kirke, i 1961 Tonsen kirke og 18. februar 1962 Nordberg kirke.

Tonsen kirke tegnes av arkitektene Georg Greve og Geir Grung.

Deler av Grefsen prestegjeld overføres til nyopprettede Torshov og Tonsen prestegjeld i 1958, og til Nordberg i 1966. Maridalen blir i 1966 dermed del av Nordberg.

1963

I 1963 søker Grefsens sogneprest siden 1952, Nils Øritsland, om støtte til et krusifiks på alteret i kirken, fra Marie Andresen f. Heyerdahls legat.

Øritsland er opptatt av at kirkens kor skal ha et kristent symbol den dagen alterteppet med Kristusmonogram skal vike for glassmaleriet det har vært snakket om siden 1940.

Grefsen menighetsråd i jubileumsåret, på møte 4. februar 1965, i rådssalen i kirkens underetasje.

Ved bordenden til venstre formannen John Larsen. Videre mot høyre rundt bordet: Arild B. Nilsen, Per Eigil Svendsen, Gerd B. Krag, Gudrun Sivertsen, residerende kapellan Osvald Granborg, Odd Bøhn, Haakon Johnsen, sogneprest Nils Øritsland, Magda Neegaard, Randi Kvale, Finn Andresen og Ingvald Hindbjørgmo.

Foto: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1964

4. juni 1964 foreslår sjefarkitekt Rolf Tønsager ved Oslo byarkitekts kontor at alterveggen i Grefsen kirke bør få «høye, smale fargevinduer».

Menighetsrådet slutter seg til forslaget. Rådet mener at vinduene bør være på plass til kirkens 25-årsjubileum 3. mars 1965.

3. september 1964 får menighetsrådet melding om at Tønsager har bedt glasskunstner Oddmund Kristiansen komme med forslag til «en non-figurativ fargesymfoni over to eller tre spalter». Kristiansen er knyttet til Nidaros domkirkes restaureringsarbeider.

5. november 1964 møter Kristiansen i menighetsrådet med prisoverslag for fargevindu. Han blir bedt om å komme med skisser.

7. januar 1965 møter Tønsager og Kristiansen i menighetsrådet med modell og prøver. I diskusjonen blir det etterlyst kristen symbolikk i fargevinduet. Det er flertall for å gå videre med Kristiansens utkast.

I løpet av februar 1965 blir det klart at Oslo kommune ikke har penger til fargevindu i Grefsen kirke i denne omgang.

En større oppussing av kirken til 25-årsjubileet er likevel i gang. I fire måneder denne vinteren og våren holdes gudstjenestene i Grefsen bedehus.

1965

På 25-årsdagen 3. mars 1965 er Grefsen kirke stengt på grunn av oppussing.

Først 2. mai 1965 blir kirken gjenåpnet og jubileet feiret. Oslos biskop Johannes Smemo forretter sammen med blant andre domprost Fredrik Knudsen, sogneprest Nils Øritsland og residerende kapellan Osvald Granborg.

Blant gjestene er Oslos ordfører Brynjulf Bull og sjefarkitekt Rolf Tønsager.

Kirken er malt utvendig og innvendig, gulvene slipt og lakket, benkene malt, nytt gulvteppe lagt i kor og midtgang, nye lysekroner montert, dagslysluken i kortaket lukket og nye dører installert mot utgangen. Også sakristiet er pusset opp.

«Det som nå mangler er ny prekestol og glassvindu i koret, som skal danne bakgrunn for krusifiks på alterbordet. Disse ting vil komme. Kirkeringer har arbeidet og fortsetter å arbeide for kirkens utsmykking», skriver sogneprest Øritsland i kallsboken.

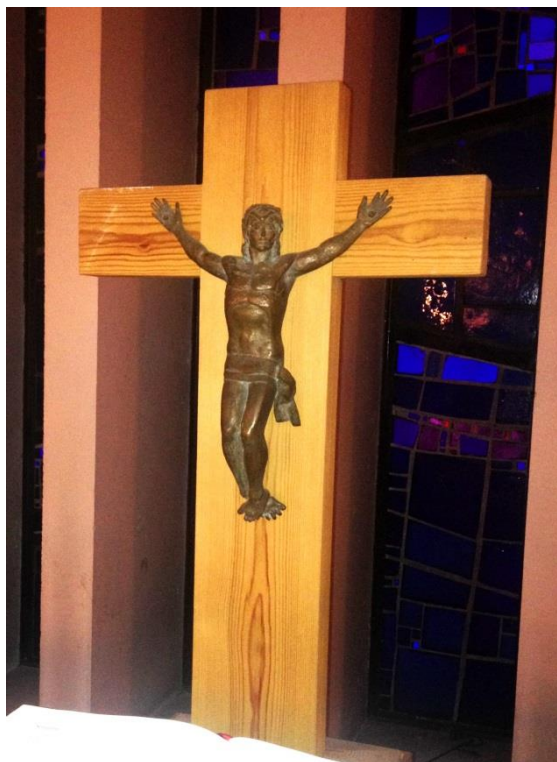

Grefsen kirke 12. mai 1968. Foto: Historielaget Grefsen-Kjelsås-Nydalen.

1968

På konfirmasjonsdagen 12. mai 1968 er koret i Grefsen kirke ferdig. Residerende kapellan Osvald Granborg forretter.

I løpet av fire måneder siden januar 1968 er glasskunstner Oddmund Kristiansens fargevindu montert. Billedhugger Sigurd Nomes krusifiks står på det nye alteret. Alter og ny prekestol er tegnet

Sigurd Nomes krusifiks på alteret i Grefsen kirke. Foto: Trygve Magelssen.

av sjefarkitekt Rolf Tønsager ved Oslo byarkitekts kontor.

Søndag 19. mai 1968 er det festgudstjeneste for å feire kirkens 25 år og nytt kor.

Mens det første alteret har lukket front, er det nye åpent slik at nedre del av fargevinduets synes.

Få år etter må de store lyseblå feltene byttes ut, på grunn av spenninger i glasset. Disse feltene blir nå mindre og får en dypere blåfarge.

2015: Grefsen kirke i dag

Foto: Wikimedia.

Foto: holienmo.no

Grefsen kirke. Foto Trygve Magelssen.

Kilder

Aftenpostens digitale arkiv
Geiran, Finn: *Nord i Aker gjennom 1000 år*, Oslo 2004
Grefsen kirke, vigselen 3. mars 1940
Lagert, Harry; Sivertsen, Gudrun og Eikvil, Egil: *Grefsen kirke 1940-1990*, Oslo 1990
Grefsen kirkes arkiv
Hasle, Tove og Jon
Hvem er Hvem? 1948
Kirkebøe, M.C.: *Oslos kirker i gammel og ny tid*,
- ny utgave ved Knut Are Tvedt og Øyvind Reisegg, Oslo 2007
Kvale, Anders
Magelssen, Trygve
Nasjonalbiblioteket
Oslo byarkiv
Oslo kommune/Plan- og bygningsetatens arkiv
Statsarkivet i Oslo

Grefsen menighetsråd 2015
Fotoredaksjon og tekst: Øivind Østang
Produksjon: Allkopi

Utstillingen har stått i Grefsen kirke og i menighetssenteret frem til høsten 2015

Vi takker våre sponsorer:

Lions Grefsen
Maridalen Rotary
Jølstad begravesbyrå
Frivillighetssentralen Grefsen Kjelsås